

Odziv na članek *Zakaj je potrebna revizija "sanacije" bank*

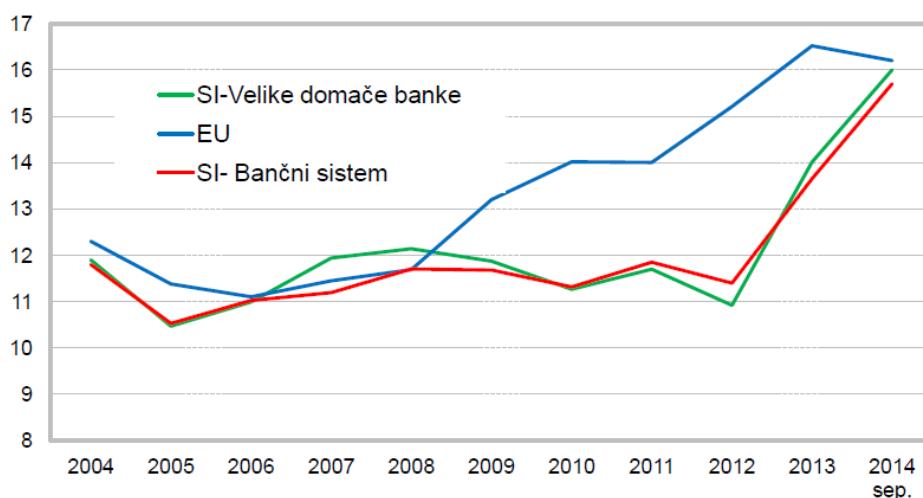
V časniku Delo je bil 9. januarja 2016 objavljen komentar nekdanjega finančnega ministra (2008-2012) dr. Franca Križaniča z naslovom *Zakaj je potrebna revizija "sanacije" bank*. V Banki Slovenije ne želimo soditi o motivih bivšega finančnega ministra za pisanje o izbrani tematiki v tem trenutku, prav tako z njim ne želimo odpirati polemike. Zaradi navedb pa moramo (vnovič) opozoriti na nekaj, v javnosti in v Državnem zboru že večkrat pojasnenih dejstev, povezanih s sanacijo bank 2013-2014.

1. Banka Slovenije je marca lani Državnemu zboru podala obsežno poročilo z naslovom *"Poročilo Banke Slovenije o vzrokih za nastali kapitalski primanjkljaj bank in vlogi Banke Slovenije pri tem kot bančnega regulatorja, sanaciji bank v letih 2013 in 2014, o učinkovitosti sistema korporativnega upravljanja bank v državni lasti in načinu reševanja posledic kapitalске neustreznosti poslovnih bank"*. Poročilo, ki je dostopno na spletni strani Banke Slovenije, podrobno pojasnjuje sanacijo bank 2013-2014 (strani 59-84), začevši s pojasnilom razlik med uporabljenimi pristopi ("bottom-up"/ "topdown") ter korelacije med rezultati. Skrbni pregled slovenskih bank so v letu 2013 izvedle zunanje neodvisne svetovalne družbe ravno z namenom, da bi zagotovili verodostojnost informacij o dejanskem stanju v bankah in da bi ovrgli dvome in špekulacije domače in tuje javnosti o dejanskem stanju bank in potrebnosti mednarodne pomoči. Neodvisne svetovalne družbe so pregled izvedle na podlagi preizkušenih metod in standardov, že uporabljenih v primerljivih pregledih v Evropski uniji, tako na primer leta 2012 v Španiji in leta 2011 na Irskem. Predpostavke za neugoden scenarij so bile za Slovenijo (tako kot za druge države) določene s strani ECB/ Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB). Za vse testirane banke so bile razkrite potrebne dodatne oslavitve, ugotovljene s pregledom kakovosti sredstev (AQR).

Metodologija pregleda bank v 2013 je že skoraj dve leti podrobno razkrita v 122-stranskem dokumentu na spletni strani Banke Slovenije z naslovom "Celovito poročilo o skrbnem pregledu bančnega sistema" (v angleškem originalu in prevodu).

2. Slovenske banke so bile po pregledu v letu 2013 že v 2014 vključene v vseevropski bančni test, ki je bil za vse države narejen na enakih predpostavkah, to je iz jesenske makroekonomske napovedi ESRB in ECB. Test 2014 je za slovenske banke potrdil ugotovitve iz leta 2013: očiščenje bilanc bank in dokapitalizacija v 2013 so bili izvedeni v minimalni zadostni višini za zagotovitev odpornosti v primeru realizacije neugodnih gospodarskih gibanj ter optimalno z vidika porabe javnih sredstev. Največji slovenski banki sta v 2014 namreč potrebovali še minimalni dodatni dokapitalizaciji. Šele z dokapitalizacijami v letu 2013 se je količnik kapitalске ustreznosti v slovenskem bančnem sistemu in največjih bank približal povprečju EU, kar kaže spodnji graf.

Slika: Gibanje količnika kapitalске ustreznosti slovenskega bančnega sistema ter velikih domačih bank v primerjavi z povprečjem EU, na konsolidirani osnovi, v odstotkih

Banka Slovenije v omenjenem poročilu posebej izpostavlja, da največje banke kljub zahtevi Banke Slovenije v letih 2010 in 2011 niso bile dokapitalizirane s strani lastnikov (države), kar je - z vidika pomena teh bank za celotni bančni sistem in gospodarstvo - negativno vplivalo na poslovanje teh bank, celotnega bančnega sistema in delovanje gospodarstva. Ravno zaradi odsotnosti lastniških dokapitalizacij v letih 2010 in 2011 so zlasti največje banke dodaten kapital pridobivale s prestrukturiranjem aktive oziroma z močnim znižanjem kreditne aktivnosti ter z izdajo podrejenih obveznic.

3. Namigovanja o antidatiranju odločb o izrednih ukrepih je Banka Slovenije že pred časom ovrgla. Ponavljamo: *Svet Banke Slovenije je o izdaji odločb o izrednih ukrepih odločal na seji 17. 12. 2013. Zaradi vpetosti Banke Slovenije v procese državne pomoči bankam (NLB, NKBM in Abanka), ki so potekali pri Evropski komisiji, je bil Svet Banke Slovenije v času odločanja že seznanjen tudi z dejstvom, da bo 18. 12. 2013 Evropska komisija izdala pozitivne odločbe o državnih pomočeh. Ker pa so se izredni ukrepi lahko izvedli šele z dnem izdaje odločbe Evropske komisije, je bila vročitev odločb o izrednih ukrepih ter njihova izvedba z vplačilom denarnih sredstev države mogoča šele 18. 12. 2013. Namigovanja, da je bila izbira datuma za izredne ukrepe odvisna od seje Ustavnega sodišča, ki je ta dan odločalo tudi o pobudah za začasno zadržanje izvajanja določb Zakona o bančništvu, zavračamo in ponovno poudarjamo, da je bil pogoj za izvajanje izrednih ukrepov in odločb Banke Slovenije izdaja odločbe Evropske komisije o državnih pomočeh in je bila zato izvedba ukrepov določena za 18. 12. 2013. Priprava odločb za vročanje bankam zahteva tudi tehnične priprave, zato je Svet Banke Slovenije o izdaji odločb odločal že na seji 17. 12. 2013 in s tem zagotovil pogoje za vročanje bankam in izvedbo ukrepov 18. 12. 2013, nemudoma po formalni izdaji odločb Evropske komisije. Vsekakor je bilo po oceni Banke Slovenije zaradi učinkov izrednih ukrepov v banki, ki so ji takšni ukrepi izrečeni, nujno, da se ti ukrepi začnejo in zaključijo isti dan in tako zagotovijo pogoji za normalno poslovanje bank s komitenti. Vsakršna namigovanja o manipulaciji z datumom izvedbe izrednih ukrepov Banka Slovenije zato odločno zavrača.*

4. Guverner Banke Slovenije je večkrat poudaril, da je sanacija bank 2013/14 nujen, ne pa tudi zadosten pogoj za dolgoročneje izboljšanje stanja bančnega sistema ter za zagon kreditne in gospodarske rasti. Slednje bo možno šele po realizaciji ukrepov na področju poslovnega, lastniškega in finančnega prestrukturiranja realnega sektorja, ki pa poteka prepočasi in ni odvisen od Banke Slovenije. O (ne)učinkovitosti posamičnih ukrepov za spodbuditev kreditne rasti priča tudi denimo leta 2011 sprejet davek na bilančno vsoto bank. V slovenskih bankah noben depozitar ni izgubil niti evra prihrankov, s sanacijo bank se (za razliko od nekaterih sosednjih držav) ne ukvarjamo več, bančni sistem je spet dobičkonosen (v prvih desetih mesecih lani je izkazal 235,1 mio EUR dobička pred obdavčitvijo).

5. Glede poziva v naslovu komentarja naj opozorimo, da v Državnem zboru od spomladi 2015 že deluje Preiskovalna komisija o ugotavljanju zlorab v slovenskem bančnem sistemu ter ugotavljanju vzrokov in odgovornosti za že drugo sanacijo bančnega sistema v samostojni Sloveniji. Banka Slovenije je avgusta lani predsedniku mag. Anžetu Logarju predala vsa zahtevana gradiva (15.724 strani dokumentov različne zaupnosti), 26. septembra 2015 ji je posredovala še 7.602 strani dodatno zahtevane dokumentacije ter manjši del še 22. oktobra 2015 (364 strani).

Služba za odnose z javnostmi Banke Slovenije